

Vörås äldreomsorg

föreläsning på pensionärsföreningen
i Oravais den 15.2.2019

Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Vart är äldreomsorgen på väg?

- ▶ Ägarna i utländska vårdbolag väntar bara på utdelning" - Pär Stenbäck är kritisk till Esperi Cares verksamhet idag.
- ▶ Hangöpolitiker: Staden borde sköta vården och äldreomsorgen själv och inte köpa av vårdbolag.
- ▶ Riksåklagare Raija Toiviainen: Om vårdskandalerna utvecklas är polisen och åklagarna redo.
- ▶ Justitieminister Häkkinen efterlyser strängare straff för försummelser vid vårdenheter.

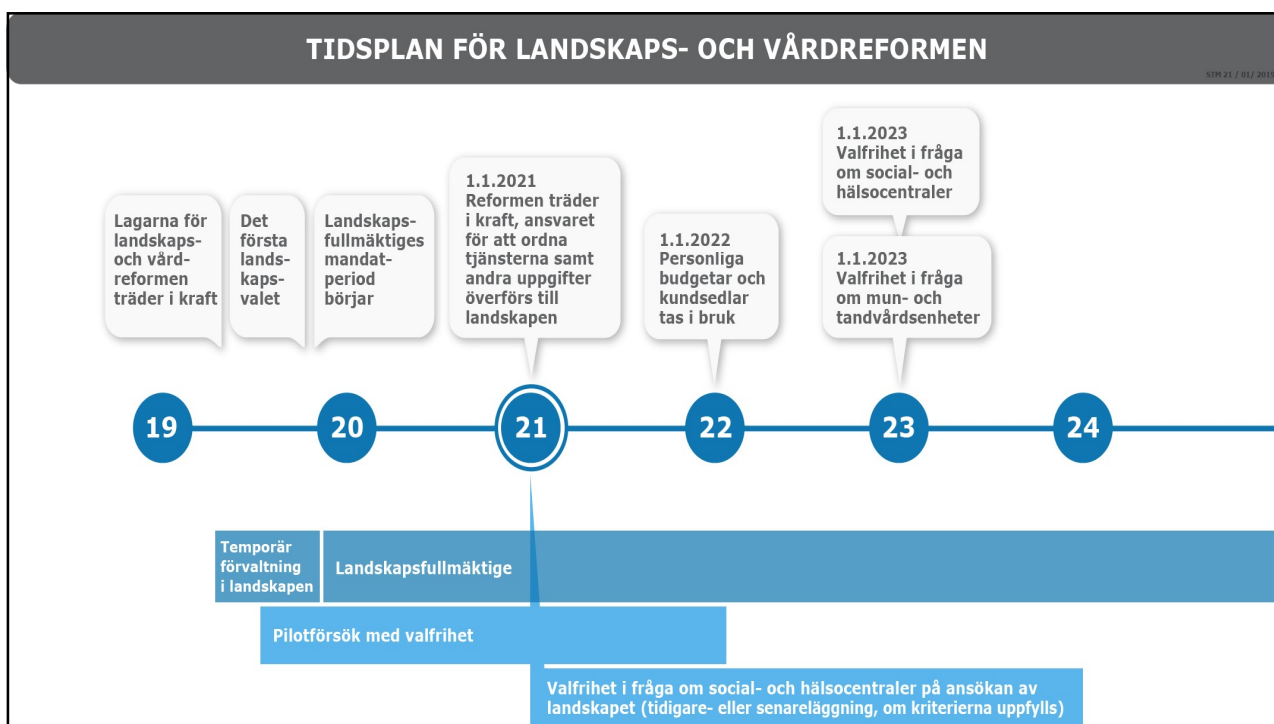

Vart är sote-reformen på väg?

- ▶ Hur går det med förverkligande när **tidtabellen** hela tiden **förskjuts**?

Målsättning:

- ▶ Skapa en **modern och kostnadseffektiv offentlig förvaltning** som **betjänar** alla invånare.
- ▶ Trygga de **viktiga tjänsterna** och **erbjuda smidigare service**.
- ▶ Medborgarna får också **mera möjligheter att delta och påverka**.

Social- och hälsovårdsministeriets kvalitetsrekommendationer för att trygga ett bra åldrande och förbättra servicen 2017-2019

1. Tillsammans tryggar vi en så funktionsduglig ålderdom som möjligt
2. Klient- och servicehandledningen i centrum
3. Kvalitet skapas av utförare
4. Åldersvänlig servicestruktur
5. Dra full nytta av tekniken.

Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Äldreomsorgslagen styr äldreomsorgens verksamhet

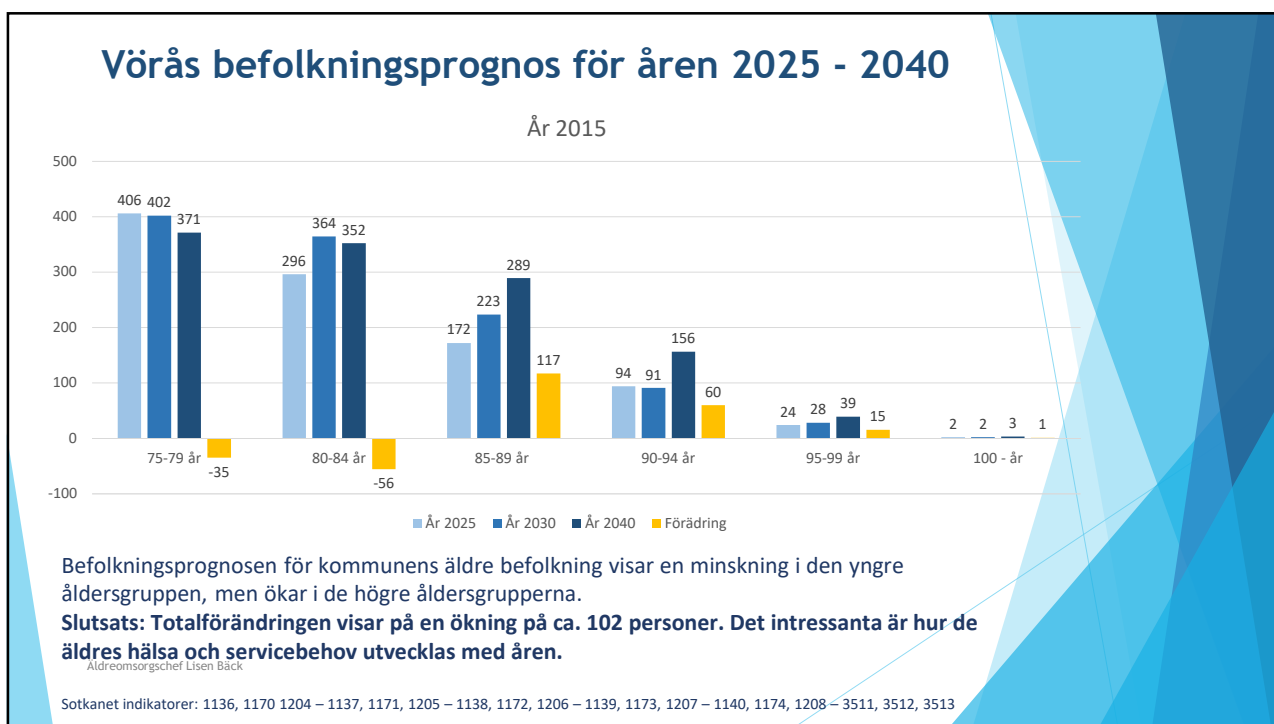
- ▶ **Stödja den äldre befolkningens**
 - ▶ välbefinnande
 - ▶ funktionsförmåga
 - ▶ förmåga att klara sig på egen hand
 - ▶ stärka delaktighet både som folkgrupp och på individuell nivå
 - ▶ underlätta tillgången till tjänster.
- ▶ **Bestämmelser om**
 - ▶ kommunernas skyldigheter
 - ▶ utredning av servicebehov och tillgodoseendet av det
 - ▶ säkerställande av kvaliteten

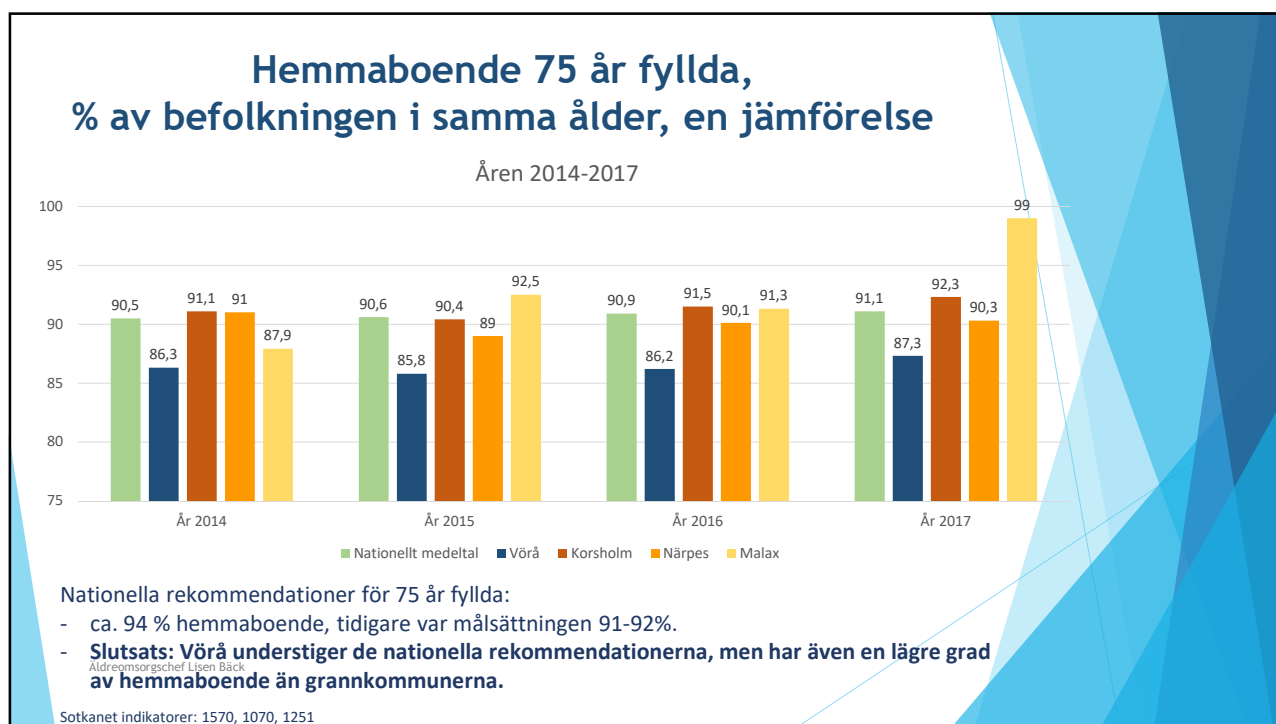
Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Äldreomsorgslagen styr äldreomsorgens verksamhet

- ▶ Det riksomfattande målet är
 - ▶ att stödja den äldre befolkningens möjligheter att bo hemma
 - ▶ att under alla tider på dygnet prioritera tjänster som ges hemma hos klienten eller i en hemlik boendemiljö.
- ▶ Förändringen förutsätter att kommunerna satsar på
 - ▶ att bevara den äldre befolkningens funktionsförmåga
 - ▶ tillhandahåller hemvård
 - ▶ tjänster som stöder hemmaboende.

Vörå äldreomsorg

Arbetar för en:

- Klientinriktad
- Högklassig
- Jämlik vård och omsorg

Äldreomsorgen innefattar

- ▶ **Service som erbjuds i hemmet**
 - ▶ Servicehandledning
 - ▶ Närståendevård
 - ▶ Hemservicens stödtjänster
 - ▶ Hemservice
 - ▶ Hemsjukvård (hvc)
- ▶ **Service som erbjuds på enhet**
 - ▶ Intervallvård
 - ▶ Vård på hemvårdsenhet
 - ▶ Vård på effektiviserat serviceboende
 - ▶ Vård på äldreomsorgens vårdavdelning (anstaltsvård)
 - ▶ Korttidssjukvård på Närsjukhuset (hvc)

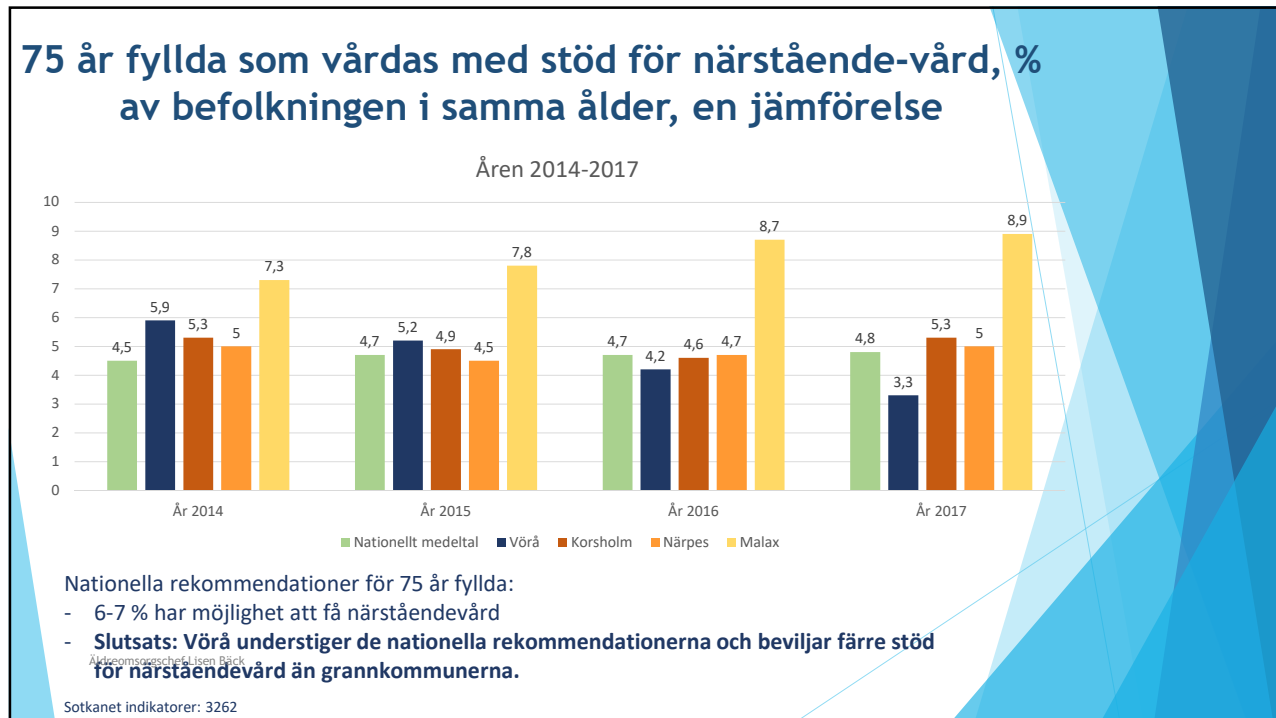
Servicehandledning

Servicehandledning

- ▶ Svara på frågor kring serviceutbud
- ▶ Handleder till rätt service
- ▶ Kartlägger servicebehov
- ▶ Ordnar med behövlig socialservice
- ▶ Hjälper vid behov att fylla i äldreomsorgens ansökningsblanketter om ingen anhörig finns till hands.

▶ Kontakta servicehandledare

- ▶ via telefon, men hembesök görs vid behov
- ▶ Hemvårdsledare mån-fre kl. 9-10, tel. 3821 421 (bäst nåbar)
- ▶ Boendeledare mån-fre kl. 9-10, tel. 3821 420 (bäst nåbar)

Närståendevård passar för

- ▶ Behov av vård och omsorg i hemmet p.g.a. nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp etc.
- ▶ En anhörig är beredd att ansvara för vården med behövlig service.
- ▶ Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren och vården.
- ▶ Närståendevårdaren har tillräckligt bra hälsa för att klara av vården.
- ▶ Närståendevården med annan social- och hälsovård är tillräcklig för den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
- ▶ Hemmet är lämpligt för närståendevård i hemmet.
- ▶ Närståendevård är förenligt med den vårdbehövandes bästa.

Närståendevårdens nivåer

► Fortgående och regelbunden daglig omvårdnad.

Arvode ca. 400€/mån

- Behov handledning och stöd i dagliga funktioner
- Kan lämnas ensam några timmar per dag.
- Uträttande av sysslor i hemmet berättigar inte till stöd för närståendevård.

► Stort behov av vård. Arvode ca. 533€/mån

- Behov övervakning i flera dagliga funktioner
- Hjälpbehovet binder vårdaren nästan hela dagen och tidvis nattetid
- Kan lämnas ensam kortare stunder

► Omfattande vårdbehov. Arvode ca. 891€/mån

- Behöver av övervakning i många dagliga funktioner
- Hjälpbehovet binder vårdaren regelbundet dygnet runt
- Kan inte lämnas ensam.

Stöd i närståendevården

► Lagstadgad ledighet 2-3 dagar/månad genom

- Vikarierande närståendevårdare
- Avlastning via hemservice
- Avlastning på enhet

► Närståendevårdaren erbjuds hälsoundersökningar via hvc

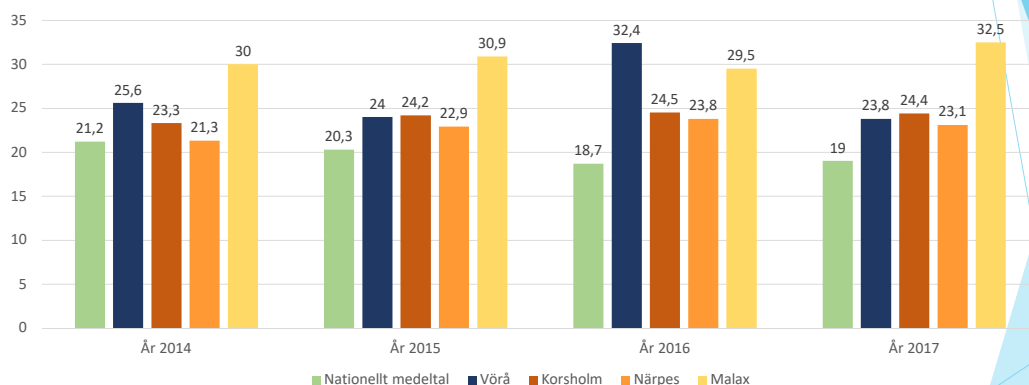
► Förberedande utbildning för att blir närståendevårdare vid behov

► Kontakt till servicehandledare

- Hemvårdsledare mån-fre kl. 9-10, tel. 3821 421 (bäst nåbar)

75 år fyllda som får stödtjänster, % av befolkningen i samma ålder, en jämförelse

Åren 2014-2017

Slutsats: Vörå överstiger den nationella användningen av stödtjänster, men den är i linje med grannkommunernas användning.

Äldreomsorgschef Lisen Bäck
Sotkanet indikatorer: 3466

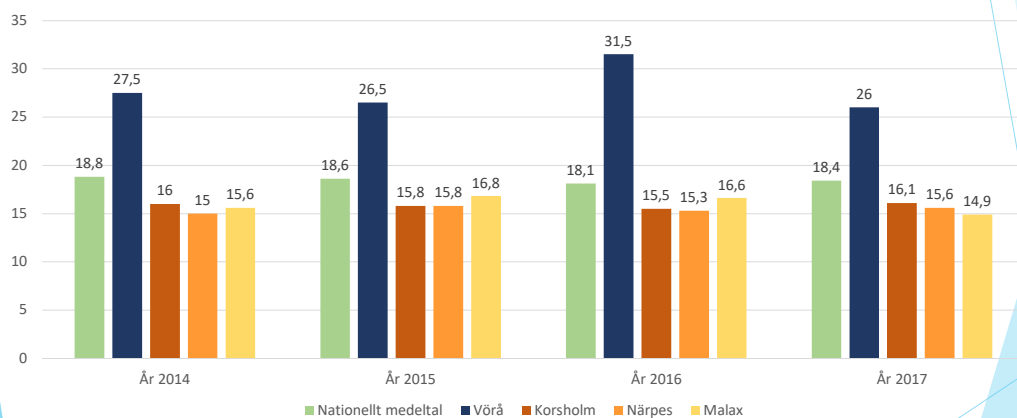
Hemserviceens stödtjänster

- ▶ **Butikskasse**
 - ▶ Hemservicepersonalen plockar ihop en matkasse x 1/vecka på närbutiken enligt inköpslista.
- ▶ **Måltidsservice**
 - ▶ Varm lunch körs hem till äldre som inte kan tillreda mat själv och anhöriga kan inte bistå.
 - ▶ Service ges mån-fre, mån-sön förutsätter daglig hemservice.
- ▶ **Trygghetstelefon och dörrvaktssystem**
 - ▶ Möjlighet att kalla på hjälp hem via alarmknapp på handled/halsband anslutet till en trygghetstelefon. Dörrvaktssystem alarmerar t.ex. om ytterdörren öppnas nattetid.
- ▶ **Klädtvätt**
 - ▶ Klädtvätten inte kan ske hemma och anhöriga kan inte bistå.
- ▶ **Duschservice**
 - ▶ Duschning kan inte ske hemma och anhöriga kan inte bistå.

Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Hushåll med över 75-åringar som fått hemservice, % av befolkningen i samma ålder, en jämförelse

Åren 2014-2017

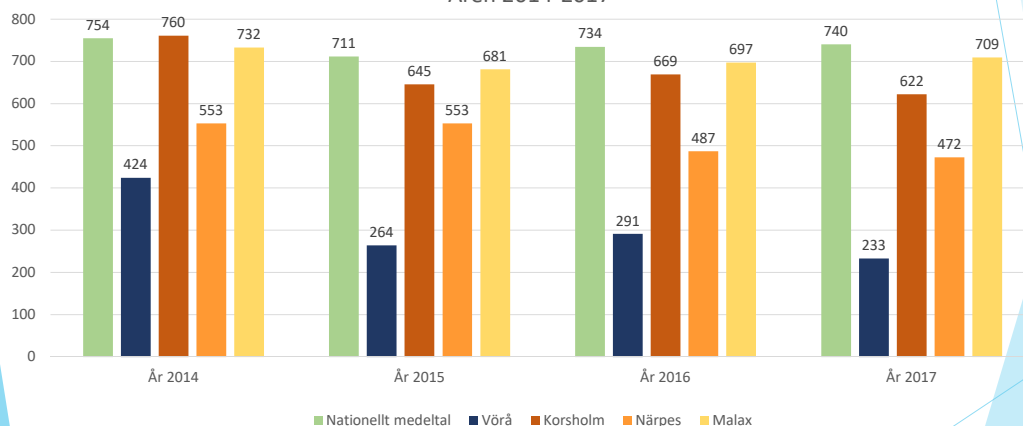

Slutsats: Vörå överstiger det nationella medeltalet och grannkommunernas användning av hemservice.

Sotkanet indikatorer: 1234

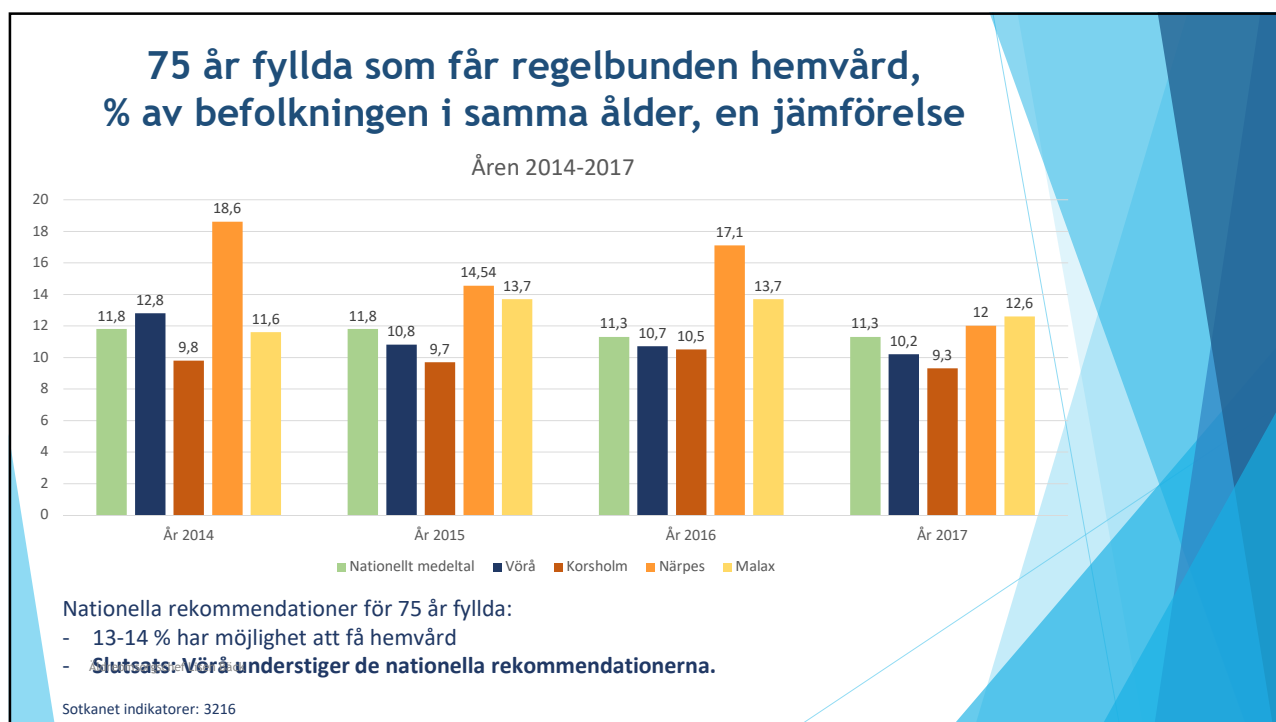
Hemsjukvårdsbesök/1000 invånare, en jämförelse

Åren 2014-2017

Slutsats: Vörå har en mycket mindre användning av hemsjukvård i en nationell som regional jämförelse.

Sotkanet indikatorer: 2457.

Hemvård

- ▶ **Hemservice**
 - ▶ Är till för personer som p.g.a. sjukdom, handikapp, nedsatt funktionsförmåga eller särskild livssituation behöver vård- och omsorgsinsatser för att kunna bo kvar i det egna hemmet.
 - ▶ Daglig hygien
 - ▶ Hjälp med på- och avklädning
 - ▶ Stöd vid måltider
 - ▶ Läkemedelsdelning i dosett
 - ▶ Sjukvård enligt överenskommelse med hemsjukvården
 - ▶ Renlighet i hemmet och klädvård
- ▶ **Hemsjukvård via hvc**
 - ▶ Är till för personer som behöver sjukvård i hemmet och som av medicinska skäl inte kan ta sig till hälsocentralen eller annan sjukvårdsmottagning.

Intervallvård

- ▶ Regelbunden korttidsvård på ett boende
- ▶ Avlastning för anhöriga och vid behov för övriga klienter.
- ▶ Ges på äldreomsorgens effektiverade serviceboenden och vårdavdelning, samt på Närsjukhuset.
- ▶ Vårdpersonal finns på plats dygnet runt.
- ▶ **Kontakta servicehandledare**
 - ▶ Boendeledare mån-fre kl. 9-10, tel. 3821 420 (bäst nåbar)

Utgångspunkter för att bevilja en boendeplats

Allmänna kriterier för beviljande av en boendeplats:

- ▶ Akuta sjukdomstillstånd är omskötta.
- ▶ Långvariga sjukdomar är diagnostiserade och klientens tillstånd är stabilt.
- ▶ Bristfällig bostad berättigar inte till en boendeplats.
- ▶ Av ekonomiska orsaker kan inte en boendeplats beviljas. Stöd- och bidrag som klienten kan ansöka om har kartlagts och använts.
- ▶ En akut lösning av ett behov behöver inte bli en permanent lösning.

Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Hemvårdsenhet

- ▶ Gullvivan och Kastusgården 10 + 11 lägenheter

Servicebehov:

- ▶ Klienten behöver tillsyn och omsorg p.g.a. nedsatt funktionsförmåga, men inte regelbunden tillsyn nattetid
- ▶ Klienten klara ännu av många dagliga sysslor själv eller med handledning (t.ex. påklädning, toalettbesök)
- ▶ Hemvården kan inte längre tillgodose klientens behov på ett tryggt sätt.
- ▶ Hjälpbehovet är kontinuerligt, inte endast tillfälligt.

Vård- och omsorgsinsatser:

- ▶ Klienten har genomgått en rehabilitering och fått nödvändiga hjälpmedel.
- ▶ Närståendevårdaren orkar inte längre trots insatser från hemvården.
- ▶ Hemvårdens eller annan vårdgivarens insatser är omfattande; flera besök dagligen med eventuellt nattbesök.

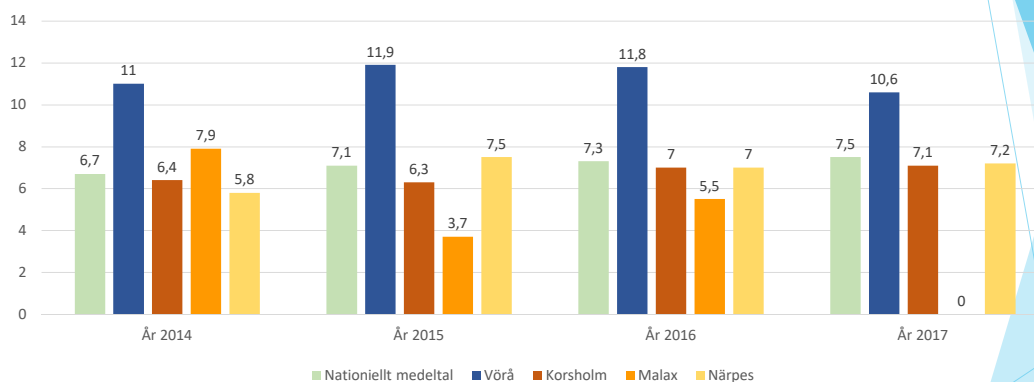

Hemvårdsenhet

- ▶ Gullvivan och Kastusgården 10 + 11 lägenheter
- ▶ Boende för äldre personer som **behöver hjälp med funktioner i daglig livsföring**, med ett vård och omsorgsbehov som **inte i tillräcklig utsträckning kan tillgodoses i hemmet med hemvård och stödtjänster.**
- ▶ Servicen innefattar **vård och omsorg** enligt klientens behov, verksamhet som främjar och upprätthåller funktionsförmåga.
- ▶ Hemservicens personal finns på plats kl. 7-21 och nattetid rondar nattpatrullen.
- ▶ Hemsjukvård finns tillgängliga mån-fre kl. 8-16 enligt behov.

75 år fyllda äldre på effektiverat serviceboende, en jämförelse

Åren 2014-2017

Nationella rekommendationer för 75 år fyllda:

- 6 - 7 % bor på ett effektiverat serviceboende

- **Slutsats: Vörå överstiger klart de nationella rekommendationerna, det nationella medeltalet och grannkommunernas användning av effektiverat serviceboende.**

Sotkanet indikatorer: 3261

Effektiverat serviceboende

Servicebehov:

- ▶ Klienten behöver tillsyn och omsorg p.g.a. nedsatt funktionsförmåga. Klienten har även hjälpbehov nattetid.
- ▶ Klienten har ett stort och kontinuerligt hjälpbehov med de flesta av sina dagliga funktioner.
- ▶ Hemvården kan inte längre tillgodose klientens behov på ett tryggt sätt.
- ▶ Hjälpbehovet är kontinuerligt, inte endast tillfälligt.

Vård- och omsorgsinsatser:

- ▶ Klienten har genomgått en rehabilitering och fått nödvändiga hjälpmedel.
- ▶ Närståendevårdaren orkar inte längre trots insatser från hemvården.
- ▶ Hemvårdens eller annan vårdgivarens insatser är omfattande; flera besök dagligen samt nattbesök.

Effektiverat serviceboende, demens

Servicebehov specifikt för en demensenhet:

- ▶ Klienten har en diagnostiserad minnessjukdom och konstaterad nedsatt kognition.
- ▶ Klienten har beteendemässiga och psykiska symptom och kan förorsaka farliga situationer för sig själv och andra.
- ▶ Klienten är rymningsbenägen och vandrar utanför hemmet och riskerna kan inte elimineras med omsorg eller tekniska lösningar.
- ▶ Klienten är inte orienterad i tid och rum.
- ▶ MMSE poängen kan vara <18 och/eller CPS >3, men finns beteendeförändringar och psykisk påverkan med i bilden, så är inte poängen styrande utan helheten beaktas. Utredning av minne kan även ske via Cerad-test.
- ▶ Övriga kriterier är samma som på ett vanligt effektiverat serviceboende.

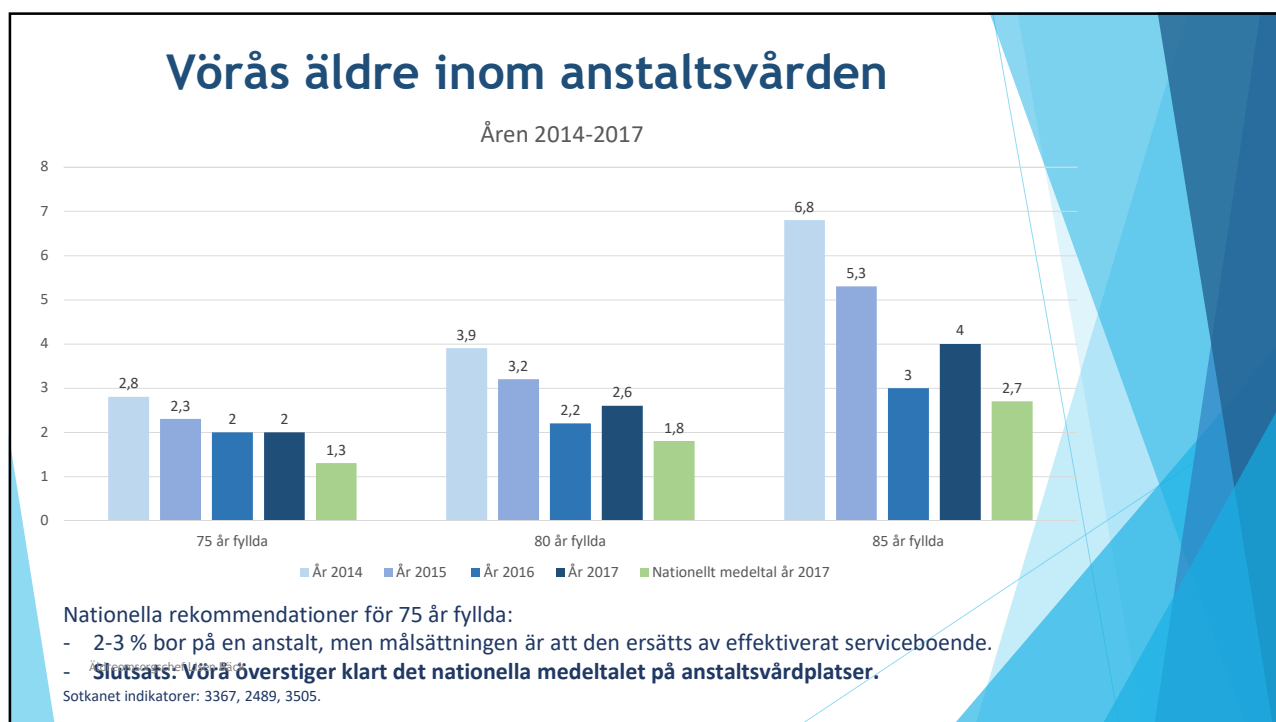
Vård- och omsorgsinsatser:

- ▶ Samma som på ett effektiverat serviceboende

Effektiverat serviceboende

- ▶ Boende för äldre personer som har ett **omfattande hjälpbehov** med funktioner i daglig livsföring **dygnet runt**.
- ▶ Klienten har ett **stort behov av vård och omsorg** som inte i tillräcklig utsträckning kan tillgodoses i hemmet med öppenvårdstjänster så som hemvård.
- ▶ Servicen innefattar **omfattande vård och omsorg** enligt klientens behov samt verksamhet som främjar och upprätthåller funktionsförmågan 24/7.
- ▶ Vårdpersonal finns på plats dygnet runt.
- ▶ Effektiverade serviceboende (Enhet platser + intervallvårdsplatser)
 - ▶ Marielund 21+1, Tallmogården 14+3, Solängen 16, Lindgården 10
 - ▶ Rosengården 18+2 och Solrosen 16+0, demensenheter

Äldreomsorgens vårdavdelning

Servicebehov:

- ▶ Klienten behöver omfattande hjälp i sina dagliga funktioner och/eller är sängliggande stora delar av dygnet.
- ▶ Klientens hälsohinder är omfattande och de finns medicinska grunder för vården.
- ▶ Det medicinska vårdbehovet är avgörande vid beviljande av en boendeplats på en vårdavdelning.
- ▶ Klienten har ett så stort vårdbehov att det inte är motiverat att ordna vården tryggt på annat sätt än på en vårdavdelning inom äldreomsorgen (anstaltsvård).

Vård- och omsorgsinsatser:

- ▶ Givna rehabiliterande åtgärder möjliggör inte fortsatt öppenvård.
- ▶ Klientens behövliga vård är minst kliniskt omfattande och förutsätter vård dygnet runt.

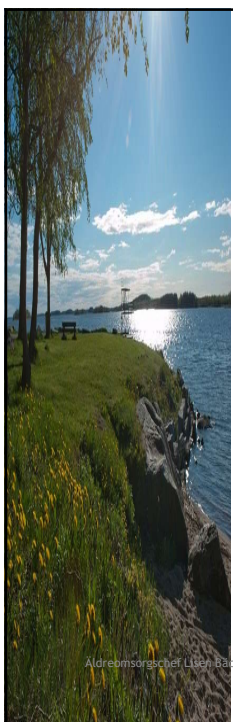
Äldreomsorgens vårdavdelning

- ▶ Är till för äldre som har ett **mycket stort behov av vård och omsorg dygnet runt.**
- ▶ Service som ordnas på en avdelning.
- ▶ Servicen innefattar **mycket omfattande vård och omsorg** samt verksamhet som främjar och upprätthåller klientens funktionsförmåga 24/7.
- ▶ Vårdpersonal finns på plats dygnet runt.
- ▶ Äldreomsorgens vårdavdelning (platser + intervallvårdsplatser)
 - ▶ Lönngården 20+2
- ▶ Hälsovårdscentralen erbjuder
 - ▶ Korttidssjukvård på Närsjukhuset i Oravais

Personaldimensioneringen på verksamhetsenheter för serviceboende med heldygnsomsorg

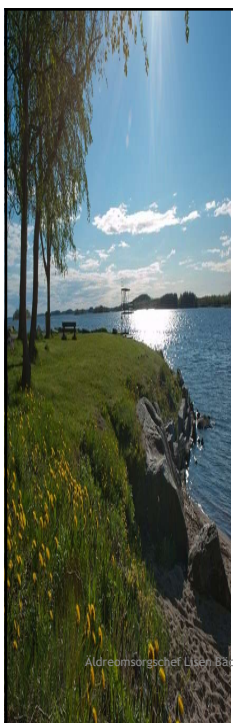
2018, beräknade enligt personal- och klientantalen under uppföljningsveckan

Faktisk dimensionering	Offentlig	Privat	Sammanlagt
Vårdare per klient			
under 0,50	40	44	84
0,50-0,59	234	262	496
0,60-0,69	312	220	532
0,70 eller mer	156	133	289
sammanlagt	742	659	1401

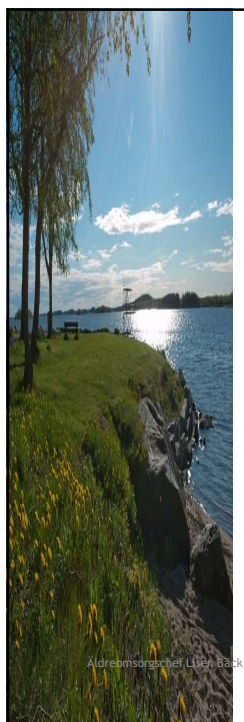
Äldreomsorgens Geri-Lean projekt

- 1.) **Stödja tryggt hemmaboende** för klienten genom integrerad hemservice och hemsjukvård
 - ▶ Stödja kvarboende principen
 - ▶ Mer och bättre rehabilitering i hemmet, på boenden och på Närsjukhuset
- 2.) **Framtida lösningar för att förhindra behov av ökat vård- och omsorgsbehov**
 - ▶ Fungerande vårdkedjor som ger kostnadseffektiv och högkvalitativ vård och omsorg
 - ▶ Bättre helhetsintegrering av social- och hälsovården
 - ▶ Vård och service enligt nationella rekommendationer

Äldreomsorgens Geri-Lean projekt

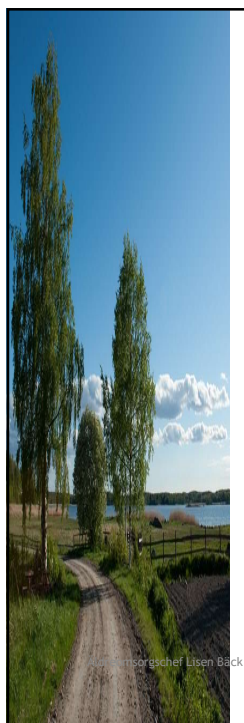
- 3.) **Framtida lösningar för att signalera individers behov av insatser i samverkan i rätt tid**
 - ▶ Bättre styrning av äldreomsorgens klientflöden
 - ▶ Utöka e-hälsolösningar/digitalisering?
- 4.) **Råda bot på de effektiviserade serviceboendenas utrymmesbegränsningar** i fysiska vårdmiljön som påverkar klientvården
 - ▶ Planera för att anstaltsvården avvecklas nationellt
 - ▶ Andra framtida lösningar för att tillgodose klienternas behov?

Beslutande effektmål

- 1.) Öka antalet äldre > 65 år med behov av vård/stöd som bor hemma i en trygg miljö
- 2.) Skapa möjligheter för att de äldre ska bibehålla sina förmågor så långt som möjligt
- 3.) Minska fallrisk och faktiska fall
- 4.) Rätt antal vård- och boendeplatser enligt behov på Närsjukhuset och inom äldreomsorgen
- 5.) Minska personalomsättningen i hemservice

Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Aktuellt inom Geri-Lean projektet 1/4

► Gemensamt

- **Gränsöverskridande samarbete** inom servicekedjan allt från hemvård till Närsjukhuset för att stöda hemmaboende för 65 år fyllda äldre.
- **Nätverksmöten** ordnas allt mer för att dra nytta av mångprofessionell kunskap i vården av äldre i olika delar av servicekedjan.
- **SAS-gruppen** arbetar sedan en längre tid för att stöda ett tryggt hemmaboende för äldre. Beviljande av en boendeplats är alltid alternativ två, när alla andra möjligheter är använda för att stöda ett tryggt hemmaboende.
- **Fallrisken** har kartlagts inom hemvården som på boenden och nu arbetar vi på att förebygga och minska identifierad fallrisk.

Äldreomsorgschef Lisen Bäck

Aktuellt inom Geri-Lean projektet 2/4

- ▶ **Hemvården**
 - ▶ Hemvården arbetar på att **identifiera 65 år fyllda sköra äldre**, för att kunna satsa mer resurser på denna målgruppen.
 - ▶ Hemvården har nu **tre sjukskötare** (+1 st), som kommer att bli teamledare för hemvårdsteamerna, när hemvårdsteamerna kommer igång på allvar.
 - ▶ Hemvården har fått en **egen läkare**, som sjukskötarna kan ha daglig kontakt med (mån-fre), plus mottagning/hembesök onsdag eftermiddagar.
 - ▶ Hemvårdsledaren och sjukskötare gör allt oftare **gemensamma hembesök** till äldre för att kartlägga och följa upp vård- och servicebehov.

Aktuellt inom Geri-Lean projektet 3/4

- ▶ **Rehabilitering**
 - ▶ Hemvården har sedan hösten en fysioterapeut som rehabiliterar hemvårdsklienter. Äldre som inte har hemvård rehabiliteras vid behov av hvc:s fysioterapeut.
- ▶ **Hvc:s öppenvård**
 - ▶ Hvc:s minnesskötare och konditionsskötare gör förebyggande hembesök till 78-år fyllda äldre, för att kartlägga deras hälsa och funktionsförmåga, med uppföljningsbesök till 80-åringar

Aktuellt inom Geri-Lean projektet 4/4

- ▶ **Närsjukhuset**
 - ▶ minska inskrivningar utan medicinsk orsak
 - ▶ minska utskrivningsklara som ligger kvar >1 dygn
 - ▶ minska återinläggningar <30 dagar.
 - ▶ testning av provutskrivningar med uppföljning där hemma
 - ▶ Bättre koordinering av utskrivning till hemvården och till boenden i samråd med klient, anhöriga och hemvården respektive boenden.
- ▶ Hemvårdsledaren besöker vid behov en äldre på Närsjukhuset inför en utskrivning, men målsättningen är att alla besök sker i hemmet.

Tack för att ni lyssnade!